

Portal Województwa Lubuskiego

Urodziny i jubileusz pracy Edwarda Dębickiego

© Lubuskie Centrum Informacyjne / Marta Czernicka

Kategoria - Aktualności

Data publikacji - 7 marca 2025 godz. 13:53

90. urodziny i 70-lecie pracy scenicznej obchodził 4 marca 2025 r. Edward Dębicki - prezes Stowarzyszenia Twórców i Przyjaciół Kultury Cygańskiej im. Bronisławy Wajs-Papuszy, kompozytor, aranżer, wirtuoz-akordeonista, poeta, autor książek. Od 1955 r. kieruje cygańskim zespołem artystycznym „Terno”. - Pana życie to prawdziwa lekcja wytrwałości, pasji i miłości do sztuki - pisze w liście do jubilata marszałek województwa lubuskiego

Marcin Jabłoński.

Życzenia od **marszałka województwa Marcina Jabłońskiego** przekazała **Natalia Burdz - dyrektor Biura Zamiejscowego Urzędu Marszałkowskiego w Gorzowie Wlkp.**

Edward Dębicki to poeta i kompozytor cygański, muzyk, założyciel zespołu Terno. Organizator Międzynarodowych Spotkań Zespołów Cygańskich Romane Dyvesa. Honorowy Obywatel Województwa Lubuskiego (2012) i Lubuszanin XX Wieku. Laureat Nagrody Kulturalnej Marszałka Województwa Lubuskiego (2013) i Motyla – Nagrody Kulturalnej Prezydenta Miasta Gorzowa Wielkopolskiego (2005).

Napisał ponad 200 pieśni cygańskich. Komponował również dla innych wykonawców, m.in. Edyty Geppert, Anny German i Sławy Przybylskiej. W 1993 roku wydał tomik poezji *Pod gołym niebem*, a w 2004 roku książkę *Ptak umarłych*, która opowiada tragedię rodzin cygańskich na Wołyniu podczas II wojny światowej. W kwietniu 2012 roku jako pierwszy Lubuszanin otrzymał Złoty Medal Zasłużony dla Kultury Gloria Artis, który jest najwyższym odznaczeniem za zasługi dla kultury.

W 2016 roku został uhonorowany prestiżową nagrodą Świadek Historii, przyznawaną przez Instytut Pamięci Narodowej osobom, które w sposób szczególnie przyczyniają się do upamiętniania i popularyzacji najnowszej historii Polski. O jego życiu i twórczości powstał godzinny film dokumentalny pt. „Choć raz zobacz, jak się kręcą tylne koła wozu. Edward Dębicki”, zrealizowany przez Piotra Wójcika (2013).

Edward Dębicki skomponował ok. 200 utworów inspirowanych folklorem cygańskim. Jest laureatem wielu nagród za twórczość i dokonania organizatorskie. Zarówno w dziedzinie muzyki, jak i literatury Edward Dębicki czerpie inspirację z kultury cygańskiej, którą podnosi do poziomu kultury wysokiej. Wierny jest swoim korzeniom etnicznym, a wierność tę uczynił podstawowym wyznacznikiem swojej twórczości. Obecnie jest w trakcie tworzenia trzech książek.

*– Recepta na życie? Robić to, co się kocha i być wiernym swoim przekonaniom. Próbuję ocalić to, co w kulturze cygańskiej najpiękniejsze. Ciągłe tworzę, by zostawić po sobie jak najwięcej tej prawdziwej historii o nas – mówi **Edward Dębicki**, którego w imieniu marszałka województwa lubuskiego **Marcina Jabłońskiego** odwiedziła dyrektor **Natalia Burdz.***

Jak wytrwać ze sobą tyle lat w szczęśliwym związku? O to zapytaliśmy żonę twórcy – Ewę Dębicką. *– Ja się wciąż Edwardem fascynuję, ma tyle szlachetności w tym co robi. Mimo wieku, wciąż tworzy, komponuje i robi to z niezwykłą starannością. Wciąż odkrywam go na nowo. Trzeba się wciąż sobą fascynować i podziwiać. To jest miłość* – podkreśla Ewa Dębicka.

Dyrektor Biura Zamiejscowego Urzędu z siedzibą w Gorzowie Wlkp. przekazała jubilatowi list od marszałka województwa lubuskiego.

– Pańska niezwykła działalność artystyczna, która od ponad 70 lat wzbogaca kulturę romską w Polsce i na świecie, stanowi niezatarte ślady w historii naszej

sztuki. Pana talent, pasja oraz oddanie dla muzyki, poezji i literatury są dla mnie nieocenionym skarbem (...) Pana życie to prawdziwa lekcja wytrwałości, pasji i miłości do sztuki – **pisze w liście do Edwarda Dębickiego marszałek województwa lubuskiego Marcin Jabłoński.**

Edward Dębicki jest członkiem Związku Polskich Autorów i Kompozytorów „ZAKR” i Stowarzyszenia Autorów ZAiKS.

Skomponował ok. 200 utworów inspirowanych folklorem cygańskim. Do niektórych sam napisał słowa, korzysta także z tekstów innych autorów, m. in. Jerzego Ficowskiego, Jonasza Kofty, Jerzego Grygonulasa. Piosenki te stanowią podstawę repertuaru zespołu „Terno”, a także śpiewane są przez cygańskich artystów na całym świecie (np. piosenka „Ciumajło”). Jego piosenki wykonywały także gwiazdy estrady, np. Anna German – „Cygański wóz” (sł. J. Ficowski), Sława Przybylska i Randia „Jak zostanę wielką panią” (sł. J. Ficowski), Edyta Geppert – „Idź, swoją drogą idź” (sł. J. Kofta), Katarzyna Groniec – „Stary Cygan”.

Piosenka „Idź, swoją drogą idź” zdobyła Grand Prix na Festiwalu Piosenki Polskiej w Opolu w 1995 r.

Edward Dębicki jest kompozytorem muzyki wykonywanej przez zespół „Terno” a wykorzystanej w następujących filmach:

- „Zanim spadną liście” w reż. Władysława Ślesickiego, 1964;
- „Orzeł i reszka”, w reż. Ryszarda Filipskiego, 1975;
- „Śpiewy po rosie” w reż. Władysława Ślesickiego, 1982;
- „Rzeka kłamstwa” w reż. Jana Łomnickiego, 1987 r.

Na podstawie widowiska autorstwa Edwarda Dębickiego pt. „Papusza” (z jego muzyką) powstał film muzyczny „Cygańskie pieśni Papuszy” w reż. Grzegorza Dubowskiego, 1984.

Dębicki jest także autorem scenariusza i kompozytorem muzyki do widowisk muzycznych:

- „Graj, piękny Cyganie”;
- „Gila Romane”;
- „Cygańskie wesele”;
- „Roma”;
- „Paš Jag”;
- „Papusza”.

Województwo lubuskie wspiera twórczość Edwarda Dębickiego, a także znany na całym świecie festiwal muzyki cygańskiej.